

دکتر رضا منصوری

وین - اطریش

رهبانیت سیستر سین ها**۳. چگونگی پیدایش طریقه‌ی رهبانیت سیستر سین ها**

یکی از صومعه‌هایی که تحت مرکزیت دیر کلونی اداره میشد، صومعه‌ی مولسم (۲۸) بود. آبت این دیر که روبرت نام داشت (وفات ۱۱۱۱) به‌مراه قائم مقامش (۲۹) بنام آلبریش (۳۰) و گروهی از هوادارانش سعی میکرد دبسیپلینی که بر مبنای قواعد بنه‌دیکت باشد دوباره برقرار سازد، اما اکثریت سرنشینان دیر با این جنبش مخالفت میکردند. مخالفت این جنبش جدید در اصل با تجمل پرستی و گرایش به مادیات صومعه‌ی کلونی بود. این جنبش میخواست که راهبان دیر به زندگی ساده و فقیرانه‌ی صدر مسیحیت بازگردند. این مخالفت باعث شد که نوآوران جدید از دیر هولسم کوچ کرده و بدره‌ای دورافتاده در نزدیکی دیژون (۳۱) بنام سیتو (۳۲) که دوک آدری بورگوند (۳۳) در اختیارشان گذاشته بود بردند. بنا بر روایات آبت روبرت با ۲۱ نفر همراهانش رهبانیت جدید را در صومعه‌ی جدیدی که آنرا دیر نو ویا به‌لاین سیستر (۳۴) نامیدند پسال ۱۰۹۸ شروع کردند. یکسال بعد آبت روبرت بنابستورپاپ به مولسم برگشت و پریور آلبریش جانشین وی شد. آبت آلبریش در واقع او این کسی بود که نکات اصلی رسوم و آداب (۳۵) طریقه‌ی جدید را برشته تحریر درآورد. در این آداب از جمله چنین

Alberich - ۳۰

Prior - ۲۹

Malesme - ۲۸

Herzog Odo von Burgund - ۳۳ Citeaux - ۳۲ Dijan - ۳۱

Observans - ۳۵ Cister - ۳۴

آمده است!

- ۱ - محک اصلی رفورم پیرایش قاعده‌ی بنه‌دیکت و جهت دادن زندگی بنا بر قاعده میباید.
- ۲ - راهبان از این پس موظف به کار دستی نیز میباشند.
- (این موضوع را بنه دیکت نیز در قاعده ذکر کرده است اما رهبانیت کلونی که به دعا و تجملات دنیوی متوسل شده بود فرصتی برای کار در روز باقی نمیگذاشت) .
- ۳ - برای حمایت راهبان اجازه هست که برادران عوام (۳۶) در خانواده‌ی دیر استخدام شوند . (برادران عوام از بسیاری از حقوق و مزایای راهبان برخوردار نبودند) .
- ۴ - هدیه دادن اموال دیر از جمله زمین‌های کشت شده، آسیاب‌ها و ... ممنوع است .
- ۵ - بنای دیرهای جدید فقط در نقاط دور دست و بدون سرنشین مجاز است .
- ۶ - توسعه‌ی اصلی سیتو در زمان آبتی استفان هاردینگ (۱۱۰۸) که بعد از آلبریش انتخاب شد، انجام گرفت . و در همین دوران است که برنارد مقدس (۳۷) با گروهی از هوادارانش به سیتو آمدند (بنا بر روایات تمام افراد مذکر خانوادگی وی به‌مراهش بودند و بعلاوه زنان اطرافیانش ترس از این داشتند که مردانشان از آنها جدا شده و به برنارد بپیوندند) . برنارد مقدس نقش مهمی در پیشرفت طریقه‌ی سیسترسین داشته است بطریقی که گاهی باشتباه وی را بانی این طریقه

۳۶ - Conversen یا به لاتین Laienbiuder

۳۷ - hi. Bernhard

میدانند . یکماه پس از ورود برنارد، آبت استفان دوازده راهب را به راه وی به محل صومعه‌ی جدید فرستاد که آنرا *Firmitas* نامیدند . یکسال بعد (۱۱۱۴) جمع دیگری از راهبان به افتتاح دیر *Pontigny* رفت و در سال ۱۱۱۵ در صومعه‌ی *Clairvanx* و *Marimond* بنا شد .

این توسعه‌ی رفورم سیتو باعث سازماندهی لازم به این طریقه‌ی جدید شد . دومین آبت سیتو، استفان هاردینک در سند قوانین مربوط به سیتو که به قانون عشق و یا *Carta Caritatis* معروف است دستوراتی در بین یکایک صومعه‌ها با یکدیگر و مقام و موقعیت هر کدام در رابطه با صومعه‌های مادر (سیتو) و ترتیب دعا و نماز به تنظیم درآورد . برعکس اتحادیه‌ی صومعه‌های کلونی، صومعه‌های سیسترسین بنا بر « قانون عشق » استقلال زیادی در مورد طرز زندگی خود و آبت‌هایشان داشتند و این باعث شد که خواص زندگی خانوادگی بنه دیکتی به صومعه‌ها باز گردد . از همین موقع نیز قرار بر این گذاشته شد که آبت‌های این طریقه یکبار در سال در سیتو جمع شوند (اجتماع عام یا مجمع عمومی ۳۸) .

ذیلا چند نمونه از « کارتا کاریتاتیس » در موارد مختلف زندگی رهبانیت و ساختن دیرها آورده میشود :

فصل ۹ . در مورد ساختن دیرها (۳۹) :

چنین مقرر شده است که تمام دیرهای ما با احترام ملکه‌ی آسمان و زمین

۳۸ - Generalkapitel

۳۹ - *Abtei* به دیری میگویند که دارای یک آبت باشد . علاوه بر این دیرها،

صومعه‌هایی وجود دارند که دارای آبت (پدر) نیستند ، بلکه تحت رهبری دیری با پدر اداره میشوند .

ساخته شوند و آنهم نه در شهرها و زمین های سخت و دهات :
 بهمین دلیل است که می بینیم در تمام کلیساهای دیرهای سیسترسین پیکره ای
 از حضرت مریم در محراب اصلی مشاهده میشود که نماینده ی همین قاعده است
 و دیگر اینکه اغلب دیرهای سیسترسین در دره ها و مکان های دور افتاده ساخته
 شده اند برعکس دیرهای طریقه ی بنه دیکتی که در نقاط مرتفع ساخته شده اند و
 یا طریقه های فرانسیس (۴۰) و یا دومینیک (۴۱) که دیرهای خود را در داخل شهرها
 بنا کرده اند :

فصل ۱۳ . در اینکه کسی در صومعه گوشت و یا چربی نخورد :
 غذاهای دیر باید همیشه و در همه جا بدون گوشت و چربی آماده شود ،
 مگر برای مریض ها و کارگران :

فصل ۱۵ . راهبان ما از چه طریق زندگی میکنند :
 راهبان فرقه ی ما باید با کار زراعت و گله داری امرار معاش کنند :
 فصل ۲۵ . در مورد نقاشی و تصویر و صلیب چوبی :
 ما اجازه هیچگونه تصویر و نقاشی را نمیدهیم . نقاشی فقط بر روی صلیب
 چوبی مجاز است .

تاریخ تغییرات این قاعده که نمایانگر طرز فکر اروپائیان قرون وسطی
 و خاصیت انعطاف پذیری کلیسا است ، بسیار جالب میباشد حدود سال ۱۱۳۰
 میلادی مجسمه و عکس و نقاشی نزد راهبان سیسترسین ممنوع میشود ، برخلاف
 کلونی های بنه دیکتی که طرفدار شکوه و جلال و مجسمه و نقاشی بعنوان سمبل
 یا نماد اعتقادی بوده اند . در این دوره فقط نقاشی روی صلیب های چوبی

Fransiskaner - ۴۰

Dominikaner - ۴۱

محراب کلیسای دیر مجاز بوده است. بطور نمونه میتوان دستوری را که مجمع عمومی سیسترسین ها در سال ۱۱۳۴ وضع کرده است ذکر کرد. در این دستور چنین آمده است: «ما ممنوع میکنیم که در کلیساهایمان و یا در نقطه‌ای از صومعه‌های ما تصویر و یا مجسمه وجود داشته باشد، زیرا که اینها توجه آدمی را بخود جلب کرده و بدین جهت مانع اندیشه و ذکر مذهبی می‌شوند و این خود از يك تربیت جدی مذهبی جلوگیری میکند.»

در سال ۱۱۵۷ صلیب‌های طلا و نقره باندازه‌ی بسیار بزرگ ممنوع میشود، حتی مجاز نبوده است که از صلیب‌های کوچک طلا و نقره بعنوان صلیب (تقدیه ۴۲) استفاده کرد.

۱۲۴۰: دستور داده میشود که تمام نقاشی‌های الوان (۴۳) برچیده شوند و باروی آنها رنگ سفید زده شود. مثلاً در سال ۱۲۴۲ آبت والپاریسو (۴۴) در اسپانیا بخاطر اینکه نقاشی‌هایی روی دیوار در صحن صلیب (۴۵) و نقاط دیگر صومعه‌اش وجود داشته است، تنبیه میشود.

همین طرز فکر باعث شده است که معماری دیرهای سیسترسین در مقابل صومعه‌های دیگر و یا کلیساهای و کاندراال‌ها کاملاً ساده باشد، زیرا که اغلب آنها در همین دوران اولیه جنبش جدید پنا شده‌اند، در صورتیکه داخل کلیساهای آنها و تجهیزات دیگر دیر که مربوط به دوران بعد میشود، بماتند کلیساهای دیرهای دیگر مملو از مجسمه‌ها و نقشی‌ها و نماد (Symbol) های گوناگون است: و یا بطور مثال دیر سیسترسین‌ها در استام (۴۶) واقع در استان تیرول (۴۷)

Tabulae Pictae - ۴۳

Prozessionskreuz - ۴۲

Kreuzgang - ۴۵

Valparaiso - ۴۴

Tirol - ۴۷

Stams - ۴۶

انریش که در قرن هفدهم بنا شده است دیگر نشانی از سادگی سیسترین های اولی ندارد، بلکه بیشتر به یک قصر پادشاهی شبیه است. برنارد مقدس که گفتیم نقش بسزائی در توسعهی طریقه سیسترین ها داشته است، از مخالفان سرسخت تجملات و گرایش به نماد و سمبل بوده است. مجادلات وی با آبت ویلهم سنت تیری St. Tkerry بخصوص در مورد مجسمه ها و سنگ بریده های روی ستون های صحن صلیب دیر کلونی بسیار معروف است. بر روی این ستون ها انواع اشکال شیاطین و دیو و پری و مخلوقات عجیبه بریده شده بوده است. در مقایسه ستونهای صومعهی تسونل (و دیگر دیرهای سیسترین) در سادگی انسان را بیاد صحن مساجد اسلامی میاندازد.

(بقیه در شماره آینده)

یکی از هنرهای شاخص مغان صنعت ساختن شراب و انداختن باده ناب است. از آن زمان که پرتو آفتاب درخشان و خاک بارور فلات ایران در آن سرزمین بهترین انواع ناک را پرورش میداده، صنعت شراب سازی در نزد دهقانان ایران بظهور رسیده و تکامل حاصل کرده است. در کتب تواریخ باستان اکتشاف شراب را بزمان افسانه (جمشید) منسوب میدارند. (تاریخ ادیان)